

การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดนครศรีธรรมราช ให้เป็นศูนย์กลางของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของภาคใต้ตอนบน

Development of Nakhon Si Thammarat as a Center of Health Tourism in the Upper South of Thailand

สรณ์นันท์ ตันติอุโฆษกุล อัครวงศ์*

รัฐศวรรธน์ กิ่งแก้ว

คณะวิทยาการจัดการ วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้

นิตยศรี แสงเดือน

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้

พวงรัตน์ จินพล

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้

วัชรภรณ์ จุลทา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ วิทยาเขตปทุมธานี

*e-mail: sannan_t@hotmail.com

Received: June 15, 2019

Revised: August 7, 2019

Accepted: August 15, 2019

Sannan Tantiukoskula Akarawong

Ratsawat Kingkaew

Faculty of Management Science, Southern College of Technology

Nitsri Sangduen

Faculty of Science and Technology, Southern College of Technology

Puangrat Jinpon

Information Technology and Educational Media Center, Southern College of Technology

Watcharaporn Julatha

King Mongkut's University of Technology North Bangkok Prachinburi Campus

บทคัดย่อ

แผนงานวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาอุปทานการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่โดดเด่นของจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวและบุคลากรด้านการท่องเที่ยว 2) ศึกษารูปแบบการจัดการและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดนครศรีธรรมราช และ 3) เสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดนครศรีธรรมราชให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของภาคใต้ตอนบน ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประชากรที่ใช้ ได้แก่ 1) นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ 2) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแลแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดนครศรีธรรมราช 3) ผู้ทรงคุณวุฒิ และ 4) นักวิชาการ โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญและแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ การจัดสนทนากลุ่ม และเว็บไซต์ที่พัฒนาขึ้นให้รองรับการใช้งานด้วยสมาร์ตโฟน ผลการศึกษา พบว่า 1) บุคลากรด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในด้านบุคลากรและสมรรถนะการทำงาน มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก แต่ยังมีเรื่องที่ต้องปรับปรุง ได้แก่ ความสามารถในการจัดการและแก้ปัญหาความขัดแย้งในสถานการณ์ต่าง ๆ การตระหนักรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ทักษะการแก้ปัญหา รวมทั้งการรับและการจอง และแหล่งท่องเที่ยวที่สร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวในระดับมากที่สุด คือ แหล่งศิลปวัฒนธรรม แหล่งทางธรรมชาติ แหล่งจำหน่ายอาหารเพื่อสุขภาพ และศาสนสถาน

มีความโดดเด่นเหมาะสมกับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่สามารถดึงดูดและสร้างความสบายใจให้กับนักท่องเที่ยวได้ดี ได้แก่ ความมีมนต์ขลัง/น่าค้นหา ความอุดม ความดึงดูดใจให้ไปเยี่ยมชม ความเป็นเอกลักษณ์ ความเหมาะสม/เข้ากันได้ และ ความเป็นมิตร อย่างไรก็ตาม แหล่งท่องเที่ยวควรพัฒนาด้านกายภาพและสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับผู้พิการ นักท่องเที่ยว ผู้สูงอายุ และนักท่องเที่ยวที่เดินทางพร้อมเด็กเล็ก 2) รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพควรเป็นแบบภาคีเครือข่าย เป็นวิสาหกิจที่ประกอบด้วย องค์กรสนับสนุนเชิงนโยบาย การปฏิบัติการตั้งแต่ระดับท้องถิ่นสู่ระดับภาค การสร้างและพัฒนา ผลิตภัณฑ์ และการประเมินผล ส่วนรูปแบบการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสามารถประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางได้ หลากหลาย รวมทั้งได้พัฒนาการใช้เว็บไซต์และการทำโซเชียลคอมเมิร์ซ ด้วยรูปแบบ ชื่อ ปอบปูลาร์ ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การกำหนดวัตถุประสงค์ การประกาศให้รับรู้การสร้างความเข้าใจ มีลักษณะเฉพาะ การสร้างความประทับใจ และการรักษาลูกค้า ซึ่งทำให้ง่ายต่อการสืบค้นของนักท่องเที่ยวผ่านสมาร์ตโฟน และ 3) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดนครศรีธรรมราชให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของภาคใต้ตอนบน มี 4 แนวทาง ดังนี้ 1) การเสริมสร้างคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ 6 ประเภท 24 แหล่ง ควรใช้ทฤษฎีการสร้างความน่าหลงใหลให้แก่แหล่งท่องเที่ยว ซึ่งมี 6 มิติ ในการสร้างความน่าหลงใหลให้แก่แหล่งเที่ยวนั้น ๆ ควบคู่กับการพัฒนาทางด้านกายภาพ 2) การพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้มีสมรรถนะดี ควรใช้วิธีการฝึกอบรมด้วยหลักสูตรที่ออกแบบไว้ให้เหมาะสม กับการต้องการตามบริบทของแต่ละจังหวัด 3) การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ควรเป็นแบบภาคีเครือข่ายรูปวงกลม เป็นวิสาหกิจของ 4 องค์กรประกอบ ซึ่งต้องการให้เกิดการมีส่วนร่วมของเครือข่ายอื่น ๆ จากทั้งภาคเอกชนและชุมชนเป็นผู้ขับเคลื่อนหลัก ในการจัดการทั้งอุปสงค์และอุปทานการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพด้วย และ 4) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดนครศรีธรรมราช ควรประยุกต์ใช้ต้นแบบ ปอบปูลาร์ กับจังหวัดอื่น ๆ เพื่อให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของภาคใต้ตอนบน

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบภาคีเครือข่าย
การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่โดดเด่น การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

Abstract

This research project aims to (1) study outstanding health tourism supplies available in Nakhon Si Thammarat including tourist destinations and personnel; (2) explore a model for health tourism management and promotion; and (3) propose approaches to development of the province as a center of health tourism in the upper south of Thailand. This is a mixed-method research which incorporates both qualitative and quantitative methods of inquiry. Population of the study included Thai and foreign tourists, people in charge of Nakhon Si Thammarat tourist destinations, experts and academics. They were sampled by means of accidental and purposive sampling. Data were collected through a questionnaire, structured and interview questions, focus groups and a web portal applicable to smartphones.

Results reveal that health tourism personnel potential in terms of personality and working competency were ranked at a high level. Nevertheless, improvement needs to be done in terms of ability to manage and solve problems, cultural awareness, solving general problems related to booking and reserving the service. Some tourist attractions are impressive to the tourists such as those that are related to arts and culture, nature, health products, religions. Moreover, these places are distinctive and appropriate for health tourism as they fit the 6 dimensions of Destination Fascination Scale (DFS) namely: mystique, richness, attractiveness, uniqueness, fitness and friendliness. However, more actions should be taken to improve their physical environment and facilities for disable, aging tourists and families with small children. In terms of health tourism management, it should be in the form of consortium network via Sources of Governing Bodies, Actions from Local to Regional Level, Production and Development and Assessment (SAPA) model. This model could enhance the network potential and promote tourist destinations via various channels especially through an online web portal and social commerce using the Planning, Objective, Publishing,

Understanding, Lineament, Appreciation and Retention (POPULAR) model which can be easily accessed through smart phones. Four approaches were proposed to develop Nakhon Si Thammarat as a center of health tourism in the upper south. First, activities should be done to promote value of 6 types and 24 health tourism destinations using 6 dimensions of Destination Fascination Scale (DFS) and physical development, concurrently. Second, the personnel potential should be developed using the designed curriculum which based on contextual needs of each province. Third, health tourism of Nakhon Si Thammarat should be managed via consortium network in a circular-shaped Model called SAPA with 4 components of operational cycle. It needs collaborations with other networks from private sector and community as main drivers in managing health tourism demand and supply. Finally, the POPULAR model of health tourism of Nakhon Si Thammarat should be applied to other provinces in order to establish itself as the center of health tourism in the upper south of Thailand.

Keywords: Health Tourism, Health Tourism Consortium Networks Management, Health Tourism Destination Development, Health Tourism Personnel Development, Health Tourism Promotion

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมและสังคมที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจโดยเป็นกลไกในการรักษาเสถียรภาพและขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ สามารถสร้างรายได้มหาศาลให้กับประเทศ หลายประเทศทั่วโลกได้พยายามเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อช่วงชิงส่วนแบ่งตลาดท่องเที่ยวโลก โดยเฉพาะประเทศในแถบเอเชียและอาเซียนต่างกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อดึงนักท่องเที่ยวทั่วโลกเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศตนเพิ่มมากขึ้น การกิจด้านการท่องเที่ยวจึงเป็นภารกิจที่ถูกผสมผสานกลมกลืนไปกับการพัฒนาประเทศในทุกมิติ และเป็นรายได้หลักของประเทศ ดังนั้นการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาของประเทศต่าง ๆ จึงได้มีการบูรณาการงานด้านการท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเศรษฐกิจ ประเทศไทยก็เช่นเดียวกันที่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวในฐานะเป็นกลไกหลักในการช่วยรักษาเสถียรภาพและขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ โดยคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติได้จัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559 รวมทั้งยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558-2560 เพื่อเป็นแผนหลักในการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ (Ministry of Tourism and Sports, 2011; 2015)

การดำเนินงานที่ผ่านมาแม้จะประสบความสำเร็จด้านรายได้และจำนวนนักท่องเที่ยว แต่พบว่ามีข้อจำกัดในเรื่องการบูรณาการการท่องเที่ยวแบบเชื่อมโยงกัน การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่มีน้อย ยังมีปัญหาการเข้าถึงและเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว บุคลากรด้านการท่องเที่ยวจำเป็น

ต้องยกระดับทักษะและองค์ความรู้ (Ministry of Tourism and Sports, 2015) เรื่องนี้เห็นได้จากข้อมูลตัวชี้วัดการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวและการเดินทาง (Travel and Tourism Competitiveness Index) ของ World Economic Forum (WEF) โดยในปี 2558 ได้จัดให้ประเทศไทยอยู่อันดับที่ 35 ของโลก และอันดับที่ 10 ในภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก เมื่อพิจารณาแยกส่วนขีดความสามารถ พบว่า ประเทศไทยต้องปรับปรุงในด้านความปลอดภัย อยู่ในอันดับที่ 132 และด้านความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม อยู่ในอันดับที่ 116 ซึ่งสอดคล้องกับการที่นักท่องเที่ยวกระจุกตัวอยู่ในจังหวัดหลักด้านการท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาด้านความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมาก เช่น ปัญหาขยะ ปัญหาทรัพยากรน้ำที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการ ปัญหาความปลอดภัย และปัญหาความยั่งยืนของทรัพยากรทางธรรมชาติ เป็นต้น นอกจากนี้จากผลการวิจัยหลายชิ้นได้ชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การท่องเที่ยวของไทยบรรลุเป้าหมายได้ คือ ปัจจัยด้านบุคลากรด้านการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานและระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ขาดข้อมูลเชิงลึกเพื่อการวิเคราะห์และวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวรวมถึงการบูรณาการการทำงานของกลไกการบริหารจัดการการท่องเที่ยวทั้งระบบ ซึ่งพบว่า ปัจจัยเหล่านี้ยังเป็นปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของไทย จึงมีความจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง Leemingsawat, Suthitakon, & Buddhahumbhitak (2017) ได้รายงานแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีความโดดเด่นในประเทศไทย (15 จังหวัด 24 แห่ง) โดยได้จัดจำแนกแหล่งท่องเที่ยวเชิง

สุขภาพออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ (1) แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทางธรรมชาติ (2) แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มนุษย์สร้างขึ้น และ (3) แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบผสมผสาน และได้ศึกษาทุกภูมิภาคของประเทศไทย ได้แก่ 1) ภาคเหนือ 3 จังหวัด (เชียงใหม่ ลำปาง และพิษณุโลก) 6 แห่ง 2) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 จังหวัด (นครราชสีมา อุตรดิตถ์ บุรีรัมย์ และ อุบลราชธานี) 6 แห่ง 3) ภาคกลาง 5 จังหวัด (กรุงเทพฯ นครปฐม กาญจนบุรี สระบุรี และ ประจวบคีรีขันธ์) 6 แห่ง และ 4) ภาคใต้ 3 จังหวัด (กระบี่ ภูเก็ต และ ภูเก็ต) 6 แห่ง

จากข้อมูลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ในประเทศไทยปัจจุบันมีทั้งจังหวัดหลักและจังหวัดรองที่มีชื่อเสียงทางด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพกระจายอยู่ในทุกภาคของประเทศ ซึ่งส่งผลให้ต้องมาศึกษาเชิงลึกที่จังหวัดรอง เช่น นครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพที่จะพัฒนาให้เป็นจังหวัดหลักด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพต่อไปได้

จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นจังหวัดหนึ่งของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน ประกอบด้วย 7 จังหวัด ได้แก่ กระบี่ ชุมพร นครศรีธรรมราช ภูเก็ต พังงา และ สุราษฎร์ธานี ทั้ง 7 จังหวัดล้วนมีศักยภาพ แต่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน จังหวัดที่ได้รับรางวัลกินรี ประเภทการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ได้แก่ จังหวัด ภูเก็ต (สปา) สุราษฎร์ธานี (สปา) และ กระบี่ (สปา) แต่นครศรีธรรมราชมีมากกว่านั้น จากสถิตินักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน ในปี พ.ศ. 2558 มีจำนวน 26.3 ล้านคน ในจำนวนนี้จังหวัดนครศรีธรรมราชมีนักท่องเที่ยวประมาณ 2.5 ล้านคน ร้อยละ 9.7 ในปี 2559 มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยือนประมาณ 3.2 ล้านคน สร้างรายได้เข้าจังหวัดประมาณ 1.4 หมื่นล้านบาท มีอัตราการเติบโตร้อยละ 14 มีอัตราการเข้าพักร้อยละ 57.60 และนักท่องเที่ยวกลับมาเที่ยวซ้ำอีกถึงร้อยละ 48 และได้ตั้งเป้าที่จะเพิ่มมูลค่าการท่องเที่ยวในปี 2560 ให้เติบโตขึ้นอีกร้อยละ 10 (จากเดิม 1.4 หมื่นล้านบาท เป็น 1.54 หมื่นล้านบาท) (Tipyapongthada, 2017) จากข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยวเดือนเมษายน พ.ศ. 2560 พบว่า จังหวัดนครศรีธรรมราชมีนักท่องเที่ยว จำนวน 392,030 คน ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดือนมีนาคม พ.ศ. 2560 (ร้อยละ 5.63) เป็นชาวไทย 388,096 คน และชาวต่างชาติ 3,961 คน (Ministry of Tourism and Sports, 2017) จึงเป็นโอกาสในการขยายตลาดนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมากขึ้น แต่มีรายงานการวิจัยการท่องเที่ยวโดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพน้อยมาก นครศรีธรรมราชเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยว และผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ยังไม่ได้มีการศึกษาถึงความพร้อมของการเป็นจังหวัดเพื่อการท่องเที่ยว

เชิงสุขภาพที่ชัดเจน นอกจากนี้ยังไม่มีงานวิจัยเชิงลึกที่ชี้ชัดว่า แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็น/ไม่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และยังไม่มีการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่เด่นชัด ดังนั้นจึงต้องศึกษาวิจัยเชิงลึก เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดนครศรีธรรมราชให้โดดเด่น รวมทั้งการจัดประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพด้วย

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า จังหวัดนครศรีธรรมราชยังไม่มีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างแท้จริง การจัดการจะตกอยู่ในมือของแต่ละสมาคม ชมรม กลุ่ม ซึ่งยังไม่มียุทธศาสตร์ที่ชัดเจน จึงได้แนวคิดหลักว่าควรใช้การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นแบบเครือข่ายในการบริหารจัดการและเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวประเภทนี้ แต่กระบวนการเชื่อมโยงกลไกต่าง ๆ ของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบภาคีเครือข่าย (ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาคม ชุมชน) ยังไม่เป็นระบบและไม่เห็นเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ยังไม่พบการศึกษาเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่โดดเด่นของจังหวัดนครศรีธรรมราช และการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างเป็นระบบ ตลอดจนการพัฒนาการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพโดยใช้ระบบสารสนเทศและสื่อออนไลน์ ยังไม่เป็นระบบ รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่าง ๆ ยังมีน้อยและไม่เชื่อมโยงกับเว็บไซต์ของจังหวัดโดยตรงในการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์เพื่อการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยว ยังมีรายงานการวิจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวของจังหวัดนครศรีธรรมราช ยังไม่มีสื่อออนไลน์เพียงพอในการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพยังมีข้อมูลน้อย ไม่สามารถรับรู้ได้ถึงความโดดเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราช ดังนั้นจึงต้องศึกษาเชิงลึกเพื่อพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ดึงดูดใจและเว็บทำที่เป็นตัวเชื่อมโยงภาคีเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดนครศรีธรรมราช และส่งต่อข้อมูลเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวในการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราช

การพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยตามแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558-2560 ให้ความสำคัญกับการสร้างความสมดุลของการพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อมุ่งเป้าหมายการเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ภายใต้ภารกิจที่เกื้อหนุนกันทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านการพัฒนาสินค้าและบริการ และด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเกี่ยวข้องกับ (1) การบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวและแนวทางการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวโดยบูรณาการระหว่าง

ภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน ผ่านกลไกการดำเนินการตั้งแต่ระดับนโยบายจนถึงระดับปฏิบัติ (2) การพัฒนาจุดหมายปลายทางแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและมีความโดดเด่น (3) การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทั้งระบบ และ (4) การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้ทุกระดับ ดังนั้นเพื่อให้ตอบสนองต่อยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทยซึ่งใช้เป็นกรอบที่กำหนดให้ต้องทำวิจัยให้สอดคล้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพตามยุทธศาสตร์ชาติจึงได้พัฒนาแผนงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดนครศรีธรรมราชให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของภาคใต้ตอนบน” โดยการศึกษาวิจัยเชิงลึกเน้นเอกลักษณ์ความเป็นนครศรีธรรมราช และสร้างความแตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดอื่นของประเทศไทย ในด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ บุคลากรด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดนครศรีธรรมราชด้วยเว็บทำไปสู่การทำ Social Commerce ช่วยสนับสนุนการผลักดันจังหวัดนครศรีธรรมราช ให้มีความโดดเด่นเรื่องการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ที่มีโอกาสจะทำให้เข้มแข็งขึ้น เพื่อให้เกิด Core Happiness จากกิจกรรมที่หลากหลายและคุณค่าของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้กับผู้มาเยือนทุกคนให้มีสุขภาพดี มีความสุข โดยถ่วงน้ำหนักกัน ถือว่าเป็นสุขภาพของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดนครศรีธรรมราชที่ไม่เหมือนใคร ความโดดเด่นของโรงพยาบาลท่าศาลาที่ได้รับรางวัลพื้นที่ต้นแบบดีเด่นแห่งชาติด้านการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน และการแพทย์ทางเลือก ปี 2559 (13th National Herbal Festival, 2016) บ่งชี้ถึงความหลากหลายของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่แตกต่างจากจังหวัดอื่น ๆ และลักษณะความโดดเด่นที่ยังอยู่อย่างกระจัดกระจายและขาดการบูรณาการ เช่น การนวดศรีวิชัยเป็นการนวดผสมผสานระหว่างการนวดโรมานและการนวดไทย รวมถึงการกวดจุดเหมาะสำหรับการผ่อนคลายกล้ามเนื้อและช่วยบำบัดการปวด ตึง ได้ดี เป็นรูปแบบการนวดที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะที่ศาลาสา จังหวัดนครศรีธรรมราชเท่านั้น ดังนั้นการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดนครศรีธรรมราชให้เด่น และเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของภาคใต้จำเป็นต้องได้ผลการวิจัยเชิงลึกและรอบด้านในเรื่องการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่เน้น Core Happiness สมรรถนะของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ด้วยเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเข้าถึงให้แก่นักท่องเที่ยว แผนงานวิจัยนี้จึงประกอบด้วย 4 โครงการ

ย่อย คือ (1) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดนครศรีธรรมราช (2) การพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดนครศรีธรรมราช (3) การพัฒนารูปแบบการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดนครศรีธรรมราช และ (4) การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งต้องใช้การวิจัยทั้งเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และการวิจัยแบบผสมผสาน เพื่อรองรับและตอบสนองการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทั้งด้านอุปสงค์และอุปทานให้เกิดความสมดุล และเป็นประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวโดยรวม จะทำให้ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดนครศรีธรรมราชมีความเด่นชัดจนใช้เป็นต้นแบบที่จังหวัดอื่น ๆ ในภาคใต้ตอนบนสามารถประยุกต์ใช้ได้ และทำให้จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของภาคใต้ตอนบนต่อไป

การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดนครศรีธรรมราชให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของภาคใต้ตอนบน

การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดนครศรีธรรมราชมีศักยภาพสูงและเกิดขึ้นในจังหวัดนครศรีธรรมราชได้อย่างแน่นอน มีข้อมูลที่สนับสนุนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้ มีสภาพแวดล้อมที่หลากหลาย ได้แก่ ป่า เขา นา เล เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้ สรุปได้ว่า ในเวทีการสนทนากลุ่มเห็นด้วยกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดนครศรีธรรมราช แต่งานวิจัยด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดนครศรีธรรมราชยังมีน้อย จากผลลัพธ์ทั้ง 4 ที่ได้จากการวิจัย สรุปได้ดังนี้

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดนครศรีธรรมราชในเชิงกายภาพมีความสำคัญต่อการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมาก เพราะมีความจำเป็นในการรองรับและให้ความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม จึงต้องการการบริหารจัดการที่ดีตามมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวในบริบทสถานการณ์ที่เป็นจริงก่อนที่นักท่องเที่ยวจะใช้เวลาในการเยี่ยมชมได้รับความประทับใจและประสบการณ์ที่ดีจากการท่องเที่ยวแต่ละครั้ง จะทำให้แหล่งท่องเที่ยวมีความน่าสนใจและดึงดูดให้นักท่องเที่ยวไปเยือนและกลับไปเที่ยวซ้ำ ข้อมูลนี้จึงสนับสนุนแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดนครศรีธรรมราช บูรณาการกับความคิดเห็นตรงจากนักท่องเที่ยว ใช้แนวคิดจากมิติการเสริมสร้างคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ 6 มิติ ได้แก่ 1) ความมีมนต์ลึกลับน่าค้นหา (Mystique) 2) ความอุดม (Richness) 3) ความดึงดูดใจให้ไปเยี่ยมชม (Attractiveness) 4) ความเป็นเอกลักษณ์ (Uniqueness) 5) ความเหมาะสม/เข้ากันได้กับ

รสนิยมของนักท่องเที่ยว (Fitness) และ 6) ความเป็นมิตร (Friendliness) นำมาวิเคราะห์ร่วมกันกับคุณค่าของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีต่อการเสริมสร้างสุขภาพทางกาย จิตใจ และจิตวิญญาณของนักท่องเที่ยวโดยผ่านทางระดับความประทับใจ/สบายใจที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดนครศรีธรรมราช 6 ประเภท ได้แก่ แหล่งธรรมชาติ ศาสนสถาน แหล่งศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนในชุมชน แหล่งจำหน่ายอาหารเพื่อสุขภาพ และ สถานบริการเพื่อเสริมสร้างสุขภาพ 24 แห่ง ซึ่งมีศักยภาพที่จะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่โดดเด่นได้ทั้ง 6 มิติ (Julatha, 2019)

การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดนครศรีธรรมราช ควรใช้วิธีการฝึกอบรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ความชำนาญ มีประสบการณ์เพิ่มขึ้น และสามารถนำไปพัฒนาอาชีพของตนเองได้ โดยความเชี่ยวชาญ และใช้หลักสูตรที่มีการออกแบบให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคลากรในด้านหัวข้อและเนื้อหา ความสอดคล้องและความต่อเนื่องของหัวข้อ เนื้อหาตรงกับความต้องการ ควรเป็นหลักสูตรระยะสั้น 2-3 วัน เน้นภาคปฏิบัติและการนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง มีส่วนช่วยเสริมการประกอบอาชีพ ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น เมื่อมีบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีสมรรถนะดี เป็นผู้ให้บริการ ผู้รับบริการ มีความพึงพอใจกับการได้รับบริการที่ดี เกิดความประทับใจ คู่ค้า มีความสุข เกิดการมาเที่ยวซ้ำ และบอกกันแบบปากต่อปาก แนวทางการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดนครศรีธรรมราช ใช้วิธีการฝึกอบรมและการออกแบบหลักสูตรให้เหมาะสมกับความต้องการใช้เป็นต้นแบบให้กับจังหวัดอื่น ๆ ให้เลือกวิธีที่เหมาะสมและออกแบบหลักสูตรให้เป็นไปตามบริบทและความต้องการ (Akarawong, 2019)

การสร้างความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในการช่วยกันจัดการและพัฒนาตามบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบ เพื่อให้ง่ายต่อการติดตามและประเมินผล ควรจัดตั้งเป็นเครือข่ายขับเคลื่อนการปฏิบัติการเชิงกิจกรรมหรือคณะกรรมการเฉพาะกิจ ที่ใช้การจัดกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นปัจจัยหลักในการรวมกลุ่มองค์กร มีการบูรณาการความรู้และเทคโนโลยีเพื่อการดำเนินการทั้งนี้สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครศรีธรรมราช ควรเป็นหน่วยงานประสานงานหลักอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความเป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีความหลากหลาย โดดเด่น น่าสนใจ ดึงดูดนักท่องเที่ยวมากขึ้น ส่งผลให้ภาคธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสามารถพัฒนารูปแบบการให้บริการนักท่องเที่ยวได้อย่าง

คล่องตัว และจากการเปรียบเทียบการจัดการการท่องเที่ยวแบบภาคีเครือข่ายของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน พบว่า จังหวัดนครศรีธรรมราชควรใช้รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบภาคีเครือข่าย มีข้อมูลที่ค่อนข้างครบถ้วนของการขับเคลื่อนทั้ง 4 องค์ประกอบในวัฏจักรการดำเนินการด้วย SAPA Model และควรส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายใช้ 4 ปัจจัยที่บ่งชี้ความสำเร็จด้วย TMBC Model มีทั้งหน่วยงานหลักและหน่วยงานสนับสนุนช่วยขับเคลื่อนให้เป็นตามนโยบายสนับสนุนให้ชูการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดนครศรีธรรมราช และการจัดการอุปสงค์และอุปทานการท่องเที่ยวในระบบการท่องเที่ยวครบถ้วน ครอบคลุมตามองค์ประกอบที่จำเป็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวให้เป็นสากล ซึ่งรูปแบบดังกล่าวยังคงเป็นการพิสูจน์ซ้ำ ที่เป็นการจัดการที่ยั่งยืนได้ มีผลสัมฤทธิ์สำหรับจังหวัดนครศรีธรรมราช ดังนั้น จึงใช้รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นต้นแบบให้กับจังหวัดสมาชิกของเครือข่ายภาคใต้ตอนบนทั้ง 6 และพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของภาคใต้ตอนบนได้ (Kingkaew, & Yotharak, 2019)

การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดนครศรีธรรมราช แบ่งเป็น 2 ด้าน ดังนี้ (1) ด้านคุณภาพและความชัดเจนของข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ประกอบด้วย 1.1) มีข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายที่สามารถตอบโจทย์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้ 1.2) เห็นด้วยกับการที่ทำให้จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพราะมีความหลากหลายด้านอาหาร/ที่พัก/แหล่งท่องเที่ยวมาเที่ยวแล้วได้ความสุขกลับไป 1.3) มีข้อมูลการเดินทางครบถ้วน คือ ความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก ความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว การนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวที่มีการเดินทางสะดวก 1.4) มีข้อมูลกิจกรรมและบริการที่โดดเด่น คือ เส้นทางขุนทดที่เขาหลวง มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ชัดเจนโดดเด่น เช่น Slow Life เส้นทางใหม่ ๆ 1.5) ข้อมูลแนะนำด้านความปลอดภัยและการขอความช่วยเหลือ และ 1.6) ข้อมูลบริการจำเป็นในการท่องเที่ยวและพักผ่อน และ (2) คุณลักษณะของเว็บไซต์ ประกอบด้วย 2.1) รูปแบบความน่าสนใจ คือ สวย และเป็นสากล และ 2.2) การเชื่อมโยงเพื่อการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ คือ ใช้ Social Medias, QR Code, Offline และ Online การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดนครศรีธรรมราชโดยการทำเว็บไซต์ไปสู่การทำ Social Commerce สามารถใช้เป็นต้นแบบให้กับจังหวัดอื่น ๆ โดยการปรับข้อมูลเนื้อหาในเว็บไซต์ให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละจังหวัด และมีศักยภาพที่จะ

พัฒนาให้เป็นศูนย์กลางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของภาคใต้ตอนบน (Jinpon, 2019)

บทวิจารณ์

1. รูปแบบการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดนครศรีธรรมราชให้มีความโดดเด่นและมีข้อมูลความพร้อมต่อการประกอบการและนักท่องเที่ยว ได้กำหนดเกณฑ์การจัดประเภทแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่แตกต่างกับเกณฑ์การจัดประเภทแหล่งท่องเที่ยวทั่วไป กล่าวคือประเภทแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดนครศรีธรรมราชสามารถแบ่งออกเป็น 6 ประเภท โดยใช้เกณฑ์ 3 ข้อ ดังนี้ 1) มีรูปแบบกิจกรรมเชิงสุขภาพที่สอดคล้องกับรูปแบบของไทยและสากล 2) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของจังหวัดนครศรีธรรมราช และ 3) มีองค์ประกอบของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ดี ได้แก่ แหล่งธรรมชาติ ศาสนสถาน แหล่งศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนในชุมชน แหล่งจำหน่ายอาหารเพื่อสุขภาพ และสถานบริการเพื่อเสริมสร้างสุขภาพ ซึ่งจะแตกต่างจากที่มีการจัดประเภทแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมชาติ และศิลปวัฒนธรรม) ผลจากการวิจัยสามารถคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่โดดเด่นได้จำนวน 24 แหล่ง พร้อมข้อมูลเชิงลึกในด้านการสร้างความน่าเชื่อถือของแหล่งท่องเที่ยว และการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อนำข้อมูลส่งต่อไปยังการส่งเสริมการท่องเที่ยวผ่านการทำเว็บไซต์และ Social Commerce การวิจัยนี้ได้พบแนวคิดใหม่ที่ยังไม่พบในการวิจัยในประเทศไทยที่นำไปใช้กับการเสริมสร้างคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ด้วยมุมมองด้านการสร้างความน่าเชื่อถือของแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั้ง 6 มิติ โดยผ่านความรู้สึกสบายใจ/ประทับใจของนักท่องเที่ยว ได้แก่ (1) ความมีมั่นคง/น่าค้นหา (2) ความอุดม (3) ความดึงดูดใจให้ไปเยี่ยมชม (4) ความเป็นเอกลักษณ์ (5) ความเหมาะสม/เข้าถึงได้กับบริบทของนักท่องเที่ยว และ (6) ความเป็นมิตร (Liu, Wang, Huang, & Chen, 2017) ที่ใช้ในการเสริมสร้างคุณค่าให้แก่แหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ สามารถประยุกต์ใช้เป็นแนวทางพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดนครศรีธรรมราช สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้เพิ่มขึ้น และเน้นการสร้างวัฒนธรรมแห่งความสุข ให้แก่ทั้งผู้ให้และผู้รับบริการได้ นอกจากนี้ยังใช้เป็นต้นแบบให้กับจังหวัดอื่น ๆ สามารถนำไปใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละจังหวัดได้ทั้งระดับประเภท และระดับแหล่งท่องเที่ยว

2. รูปแบบและคู่มือการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดนครศรีธรรมราชที่เสริมสร้างบุคลากรให้มีสมรรถนะดีในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

การศึกษาบุคลิกภาพและสมรรถนะที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน และตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การให้บริการของพนักงานมีทักษะฝีมือในการปฏิบัติงานดี แต่การให้บริการยังอ่อนด้อย เนื่องจากลักษณะเฉพาะถิ่นของนครศรีธรรมราชที่เป็นคนพูดจาสั้นและห้วน และยังมองการให้บริการผู้อื่นเป็นเรื่องเสียเกียรติ รูปแบบและหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น ได้พัฒนามาจากผลการวิจัยที่สะท้อนถึงความคาดหวังของนักท่องเที่ยวและตัวบุคลากรเอง รูปแบบที่บุคลากรแสดงความคิดเห็นว่าเหมาะสมที่สุดในการพัฒนาศักยภาพ คือ การฝึกอบรม และการฝึกอบรมในงาน (On the Job Training) อย่างไรก็ตามสถานบริการในจังหวัดนครศรีธรรมราชส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก จึงทำให้การฝึกอบรมในงานทำได้ค่อนข้างยาก ดังนั้นรูปแบบที่เหมาะสมต่อการพัฒนาบุคลากรจะใช้วิธีการฝึกอบรม โดยคณะผู้วิจัยได้จัดทำหลักสูตร “การพัฒนาศักยภาพการให้บริการแบบมืออาชีพสำหรับบุคลากรในสถานประกอบการให้บริการด้านสุขภาพ” เนื้อหาประกอบด้วย 1) บริการอย่างไรให้ได้ใจลูกค้า 2) ภาษาอังกฤษในงานบริการนวดและสปา 3) การปฐมพยาบาลเบื้องต้น และ 4) การเลือกใช้สมุนไพรเพื่อออกแบบการบริการ การทดลองใช้หลักสูตรกับบุคลากรที่ทำงานอยู่จริงในสถานประกอบการทั้งภาครัฐและภาคเอกชน พบว่า ผลการทดสอบความรู้หลังการฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าผลการทดสอบก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และค่าดัชนีประสิทธิผลมีค่าเท่ากับ .52 รวมถึงผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดโดยเฉพาะด้านเนื้อหาหลักสูตร จากการวิจัยครั้งนี้สามารถใช้เป็นต้นแบบในการพัฒนาบุคลากรของหน่วยงาน โดยนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของหน่วยงาน และยังสามารถที่จะนำหลักสูตรนี้ไปปรับใช้เป็นต้นแบบหลักสูตรการฝึกอบรมของจังหวัดในภาคใต้ตอนบน หรือจังหวัดอื่น ๆ ที่สนใจด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้อีกด้วย

3. รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพควรเป็นแบบภาคีเครือข่าย ที่มีการเชื่อมโยงภาคีเครือข่ายแบบวงกลม โดยใช้รูปแบบ SAPA Model (Sources of Governing Bodies, Actions from Local to Regional Level, Production and Development และ Assessment) มีการจัดการอุปสงค์และอุปทานการท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของเครือข่ายอื่น ๆ โดยมีภาคเอกชนและผู้ประกอบการเป็นผู้ขับเคลื่อนหลัก รวมทั้งใช้ปัจจัยที่บ่งชี้ถึงความสำเร็จของภาคีเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพด้วย 4 ปัจจัยของ TMBC Model (Trust, Mobilization, Benefit และ Communication) ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของเครือข่ายอื่น ๆ ตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ผลัดเปลี่ยนกันไปตามความเหมาะสม และบูรณาการกับการจัดการอุปสงค์และอุปทาน

การท่องเที่ยว เพื่อเป็นการลดข้อจำกัดที่เกิดขึ้นจากรูปแบบการจัดการในปัจจุบันและสามารถจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดนครศรีธรรมราชให้มีความโดดเด่น เป็นที่รู้จัก จดจำ และตัดสินใจมาใช้บริการ ผลผลิตจากการวิจัยนี้สามารถใช้เป็นต้นแบบในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดอื่น ๆ ในภาคใต้ตอนบน หรือจังหวัดที่ต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละจังหวัด

4. รูปแบบการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดนครศรีธรรมราชด้วยเว็บไซต์การทำ Social Commerce นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวที่จังหวัดนครศรีธรรมราชในปัจจุบัน ส่วนใหญ่เป็นชาวไทย มีชาวต่างชาติเพียงเล็กน้อย จัดอยู่ในกลุ่ม Generation Y หรือยุค Millennials สนใจท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ส่วนใหญ่มีการรับรู้ข้อมูลการท่องเที่ยวและตัดสินใจท่องเที่ยวที่จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์ โดยเฉพาะ Facebook อ่านข้อมูลด้วยมือถือหรือสมาร์ทโฟน ส่วนใหญ่ไม่รู้จักเว็บไซต์ที่นำเสนอข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดนครศรีธรรมราชโดยตรง ที่เคยใช้งานส่วนใหญ่อ่านข้อมูลจากเว็บไซต์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานนครศรีธรรมราช เพราะข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ ปัญหาที่พบบ่อย คือ ข้อมูลและรูปภาพมีน้อย ไม่เพียงพอต่อการตัดสินใจ ดังนั้นเพื่อให้อารมณ์แบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดนครศรีธรรมราชมีรูปแบบที่เหมาะสมกับลักษณะการตัดสินใจท่องเที่ยว อันจะนำไปสู่การตัดสินใจมาท่องเที่ยวได้ง่าย รูปแบบการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพโดยการทำ Social Commerce ที่มีเว็บไซต์ เป็นศูนย์กลางข้อมูลข่าวสาร โดยใช้แนวคิดทฤษฎีใหม่ คือ “7Cs” และ “6As” และใช้วัฏจักรการดำเนินการตามแนวคิดทฤษฎีใหม่โดยรูปแบบ “POPULAR” Model ที่มีการดำเนินการ 7 ขั้นตอน

ผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการวิจัยครั้งนี้สามารถใช้เป็นต้นแบบในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดภาคใต้ตอนบน หรือจังหวัดอื่น ๆ ที่ต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของจังหวัด ทั้งนี้เพราะรูปแบบที่นำเสนอได้ผ่านการทดลองใช้และได้รับผลตอบรับเป็นที่พึงพอใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในระดับมากที่สุดโดยเฉพาะด้านเนื้อหา เรื่อง ข้อมูลมีความทันสมัย หลากหลาย น่าสนใจ และยังส่งผลให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้นสำหรับสถานประกอบการในพื้นที่อีกด้วย

ประโยชน์ที่ได้จากงานวิจัยนี้ ทำให้ได้ข้อมูลเชิงลึกทางวิชาการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดนครศรีธรรมราช ครบถ้วนครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่โดดเด่นและการเสริมสร้างคุณค่าของ

แหล่งท่องเที่ยว นั้น บุคลากรด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีสมรรถนะดีและการเพิ่มศักยภาพของบุคลากรด้านนี้โดยการฝึกอบรมด้วยหลักสูตรที่ออกแบบให้เหมาะสมกับบริบทของจังหวัดนครศรีธรรมราช การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบภาคีเครือข่ายด้วย SAPA Model และควรจัดการอุปสงค์และอุปทานการท่องเที่ยวด้วย TMBC Model และการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพผ่านช่องทางที่หลากหลาย ทั้งการใช้เว็บไซต์ และ Social Commerce ที่ง่ายต่อการสืบค้นของนักท่องเที่ยวผ่านทางสมาร์ทโฟน ด้วย POPULAR Model จากข้อมูลหลักทั้ง 4 ด้าน ดังกล่าว ทำให้มีข้อมูลสนับสนุนเพียงพอในการทำธุรกิจที่ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เทียบเคียงได้กับหลายจังหวัดในภาคใต้ตอนบน และยังทำให้ภูมิภาคอื่นเข้าใจวัฒนธรรมและวิถีชุมชนของจังหวัดมากขึ้น เป็นต้นแบบให้จังหวัดอื่น ๆ นำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละจังหวัดจนสามารถเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของภาคใต้ตอนบนได้

ข้อเสนอแนะ

1. ภาคีเครือข่ายทางการท่องเที่ยวของจังหวัดนครศรีธรรมราช ควรพิจารณาให้ความสำคัญต่อผลลัพธ์หลักจากการวิจัยที่ยังไม่มีรายงานในประเทศไทย ได้แก่ มิติของการเสริมสร้างคุณค่าให้แก่แหล่งท่องเที่ยว และนำไปจัดลำดับความสำคัญในการเพิ่มศักยภาพให้ตรงประเด็น โดยมีการกำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว

2. ผู้ประกอบการจากภาคเอกชน ซึ่งเป็นกลไกสำคัญของการพัฒนาเพราะเข้าใจความต้องการของนักท่องเที่ยวมากที่สุด ควรเป็นผู้นำในการสร้างสรรค์กิจกรรมการท่องเที่ยวที่น่าประทับใจ และสร้างความสุขให้แก่นักท่องเที่ยว

3. หน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครศรีธรรมราช การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานนครศรีธรรมราช และองค์การบริหารส่วนจังหวัด ควรเป็นกลไกสำคัญในการริเริ่ม และประสานความร่วมมือกับทุกฝ่าย

4. ชุมชนในท้องถิ่นต้องได้รับการส่งเสริมความเข้าใจในการแสดงความเป็นเจ้าบ้านที่ดียิ่งขึ้นต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยไมตรีจิตแม้จะไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องและได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวโดยตรง เพราะถือเป็นหน้าที่และเป็นหน้าที่เป็นตาแก่บ้านเมืองตนในการสร้างความประทับใจแก่ผู้มาเยือน

5. การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดนครศรีธรรมราช ควรนำเสนอรูปแบบใหม่ เน้นการ

สร้างกิจกรรมที่เน้นการสร้างความสุข ความเบิกบานใจ และความผ่อนคลาย โดยสร้างโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และเพิ่มมูลค่าโดยใช้แนวคิดจัดทำเป็นแผนธุรกิจ

6. การส่งเสริมการท่องเที่ยวควรจัดให้มีการทำแผนที่ที่ระบุแหล่งท่องเที่ยว ร้านอาหาร และโรงแรม ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว ที่นิยมการท่องเที่ยวด้วยตัวเอง

7. แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังขาดข้อมูล เรื่องราวของแหล่งท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นภาษาไทย หรือภาษาต่างประเทศ ดังนั้นจึงควรจัดทำเอกสารแนะนำสถานที่ให้มีข้อมูลครบถ้วนและหลากหลายภาษา

8. สถานบริการเพื่อเสริมสร้างสุขภาพควรปฐมนิเทศพนักงานใหม่เพื่อให้เข้าใจความต้องการขององค์กรและควรวางแผนการสนับสนุนความก้าวหน้าของพนักงานโดยการสนับสนุนการฝึกอบรม หรือการอบรมในงาน (On the Job Training) อย่างสม่ำเสมอ

9. ควรจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับสถานบริการเพื่อส่งเสริมสุขภาพที่ได้รับการรับรองเพื่อเป็นข้อมูลให้กับนักท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถได้รับการส่งเสริมสุขภาพ ที่ถูกต้องตามหลักวิชาและมีมาตรฐาน เป็นหนึ่งในกิจกรรมที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวในการเลือกนครศรีธรรมราช เป็นจุดหมายปลายทางหลักครั้งต่อไปในการท่องเที่ยว

References

- Akarawong, S.T. (2019). The personality and competency of health promoting personnel in Nakhon Si Thammarat. *Journal of Southern Technology*, 12(2), 14-26. [in Thai]
- Jinpon, P. (2019). Development of health tourism promotion model of Nakhon Si Thammarat. *Journal of Southern Technology*, 12(2), 27-42. [in Thai]
- Julatha, W. (2019). Development of health tourism destination of Nakhon Si Thammarat. *Journal of Southern Technology*, 12(2), 1-13. [in Thai]

Kingkaew, R., & Yotharak, D. (2019). Development of health tourism management model of Nakhon Si Thammarat. *Journal of Southern Technology*, 12(2), 43-52. [in Thai]

Leemingsawat, W., Suthitakon, N., & Buddhahumbhitak, K. (2017). Potentiality and attraction of health tourism destination in Thai Regions. *Academic Journal Institute of Physical Education*, 10(1), 179-189. [in Thai]

Liu, C.R., Wang, Y.C., Huang, W.S., & Chen, S.P. (2017). Destination fascination: conceptualization and scale development. *Tourism Management*, 63, 255-267.

Ministry of Tourism and Sports. (2011). *National Tourism Development Plan 2012-2016*. Bangkok: National Tourism Planning Committee. [in Thai]

_____. (2015). *Thailand Tourism Strategy 2015-2017*. Retrieve July 2, 2016, from http://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=7114 [in Thai]

_____. (2017). *Domestic Tourism Situation*. Retrieve July 29, 2016, from http://www.mots.go.th/more_news.php?cid=422&filename=index [in Thai]

The 13th National Herbal Festival. (2016). Thai Herbal, Economies and Future (August, 13 –September, 4, 2015) [in Thai]

Tipyapongthada, C. (2017, July). *Chamroen, Nakhon Si Thammarat Governor's Interview*. Business Prachachat Online. [in Thai]